

کلیات رساله نور

مثنوی نوریه

www.ketab.ir

مؤلف:

بدیع الزمان سعید نورسی

مترجم:

داود وفايي

سرشناسه	: نوری، سعید، ۱۸۷۸ - ۱۹۶۰. Said, Nursi
عنوان و نام پدیدآور	: مثنوی نوریه / مؤلف: بدیع الزمان سعید نوری؛ برگردان: داود وفايي. ویراستار: شایسته حسامی
مشخصات نشر	: تهران: نشر احسان، ۱۴۰۰
مشخصات ظاهري	: ۳۲۴ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۳۴۹-۷۷۵-۷
یادداشت	: کتاب حاضر ترجمه بخشی از مجموعه کتاب‌های رساله نور است.
عنوان دیگر	: از کلیات رساله نور. «Risale-i Nur»
موضوع	: قرآن و بررسی و شناخت.
موضوع	: ایمان (اسلام) جنبه های قرآنی
شناسه افزوده	: وفايي، داود، ۱۳۴۰، مترجم
رده بندی کنگره	: BP۹۸
رده بندی دیویی	: ۱۷۹/۲۹۷
شماره کتابشناسی ملی	: ۷۳۹۴۷۱۷

Farsça Mesnevi-i Nuriye / مثنوی نوریه

✦ مؤلف: بدیع الزمان سعید نوری

✦ مترجم: داود وفايي

✦ تطبیق با متن اصلی: ارشاد شیخی مریان

✦ ویراستار: شایسته حسامی

✦ صفحه آرا: عبدالصمد سعادت‌زاده

✦ ناشر: نشر احسان

✦ چاپخانه: مهارت

✦ تیراژ: ۲۰۰۰ جلد

✦ نوبت چاپ: اول - ۱۴۰۰

✦ شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۴۹-۷۷۵-۷

مطبع: انتشارات احسان
تهران، خیابان ولیعصر، پلاک ۱۱۱
تلفن: ۰۲۱-۸۸۸۸۸۸۸۸

مثنوی نوریه (از کلیات
رساله نور)

۱۰۳۲۱۸ ریبال ۱۵۰۰۰۰۰۰

سر احسان

فهرست

- مختصری از زندگی نامه بدیع الزمان سعید نوری ۱۹
- رساله نور چگونه تفسیری ست؟ ۲۱
- اعتذار ۲۳
- مقدمه ۲۵
- لمعات ۲۸

مربوط به توحید است و بنیان گفتار «بیست و دوم» رساله نور را در بر گرفته و از وجهی متن عربی آن به شمار می رود. رساله بیست که ظریف ترین حقایق توحید را به مفصل ترین شکل، طی چهارده لقمه بیان، و سلسله دلایل و گواهی هایی را در خصوص این حقیقت که ﴿وَفِي كُلِّ شَيْءٍ لَّعَلَّةٌ لِّمَن يَدْرُسُ عَلَيَّ أَنَّهُ وَجِدٌ﴾ مطرح می کند؛ رساله ای ارزشمندی ست که هر کس مانند نان و آب و هوا به آن نیازمند می باشد.

سه رساله به نام های «لاسیماها»، «لمعات» و «رشحات» در بخش آغازین مثنوی نوریه، مانند رساله های انتهایی از مسایل متفرقه بحث نمی کنند؛ تمرکز این رساله ها بر موضوع واحد است.

- رشحات ۴۱

رساله رشحات، حقیقت نبوت (از ارکان سه گانه مهم ایمان) و نبوت احمدی عَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَام را با براهین قطعی و درخشان اثبات می کند. این مطلب را به اثبات می رساند: همان طور که عدم نورافشانی خورشید ممکن نیست، الوهیت نیز بدون رسالت امکان ندارد؛ لذا حقیقت نبوت را چون خورشید، نمایان

می‌سازد. به کسانی که پرده‌یی در برابر دیدگان خود ندارند و دل‌هایشان زنگار نبسته است، تفهیم می‌کند که کائنات، قرآن کبیر مجسم است و محمد عربی عَلَيْهِ الصَّلَاةُ و السَّلَام آیت الکبرای آن می‌باشد.

این رساله عالی دارای «یازده رشحه» است. در رشحه یازدهم صلوات شریفه- بی را بیان می‌کند که بر بیست و یک معجزه احمدی عَلَيْهِ الصَّلَاةُ و السَّلَام اشاره دارد.

پس از رشحه یازدهم، در «اعلم»ی مفصل پیرامون نبوت احمدی عَلَيْهِ الصَّلَاةُ و السَّلَام دلیل‌های بی‌ظنیری را به شیوه دیگری بیان می‌کند. ترکی این رساله، در گفتار «نوزدهم» رساله نور آمده است.

سه رساله مذکور در بخش آغازین مثنوی نوریه، از آثار «سعید قدیمی» نیستند و به تعبیر استاد، اثر «سعید جدید» می‌باشند؛ هم‌چنان که برخی آثار قدیمی استاد وارد رساله نور شده‌اند، آثار عربی استاد در زمان تألیف رساله نور نیز بدین صورت وارد مثنوی عربی شده‌اند.

لاسیماها ۵۴

این رساله که در خصوص ایمان به حشر است، در واقع الماس گفتار «دهم» رساله نور را تشکیل می‌دهد. استاد در یکی از روزهای بهاری در بارلا که آثار رحمت الهی را در باغ و بوستان مشاهده می‌کرد، آیه کریمه‌ی ﴿ فَانظُرْ إِلَىٰ آثَارِ رَحْمَةِ اللَّهِ كَيْفَ يُحْيِي الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا إِنَّ ذَٰلِكَ لُمَعَىٰ الْمَوْقِفِ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴾ را قریب چهل بار قرائت کرد. این امر موجب طلوع و پیدایش رساله‌یی بسیار ارزشمند، و در زمانه فعلی بسیار ضروری شد که نظریه انکار حشر را ریشه‌کن می‌کند. رساله‌یی که مؤلف‌اش بر خلاف ابن‌سینا این نایفه دهر که معتقد است «حشر یک مسأله نقلی‌ست و عقل را در آن راهی نیست»، حشر را به ساده‌ترین فهم‌ها اثبات کرده، هزاران نمونه حشر را بر روی زمین نشان می‌دهد؛ رساله‌یی‌ست که به اثبات حشر از طریق بسیاری از اسمای الهی مقتضی حشر تا ماهیت انسانی می‌پردازد.

به عنوان یک قاعده نیکو، در آغاز این رساله نیز مانند رساله‌های دیگر، تحمیدات حضرت حق و سلام و صلوات نبی ذی‌شان آورده شده است. نظر به وجود ارتباطی تام و وابستگی قطعی مابین ایمان به الله، ایمان به پیامبر، ایمان به حشر و شهود کائنات، این رساله به اختصار از حقایق «توحید و رسالت» بحث می‌کند و تحت عنوان «لاسیما»هایی به مسأله حشر که موضوع اساسی رساله است، می‌پردازد. این رساله که مقام دوم گفتار «بیست و هشتم» رساله نور است، بعد از بیست سال به تازگی به دست استاد رسیده است.

۷۴ قطره

رساله قطره عبارت است از یک مقدمه، یک خاتمه و چهار باب. استاد در مقدمه می‌گوید در عمر چهل ساله و سیر علمی سی ساله اش، نسبت به سال تألیف این رساله، چهار کلمه و چهار سخن تحصیل نموده است. اولین کلمه از چهار کلمه مذکور، «معنای حرفی»ست، دومی «معنای اسمی»، سومی «نیت» و چهارمی «نظر»؛ اولین سخن از چهار سخن یاد شده نیز این است: «من خود بر خودم مالک نیستم»، دومی: «الْمَوْتُ حَقٌّ»، سومی: «رَبِّي وَاحِدٌ» است و چهارمی این که «أَنَا نَقْطَةٌ فِي سِيَاهٍ وَ وَاحِدٌ قِيَاسِيٌّ» است. این رساله، حقیقت «أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ» را به عنوان باب اول ثابت می‌کند و می‌گوید هر رکن از ارکان کائنات با پنجاه و پنج زبان کلی و به غایت آشکار حقیقت مذکور را اثبات می‌کنند.

۸۹ تقریظ

۹۰ خاتمه قطره

در این بخش، از حقایق متفرق و کوتاه اما بسیار لازم و مهم بحث می‌شود. در آغاز چهار بیماری نفس (یأس، عجب، غرور، و سوء ظن) را بیان می‌کند و بعد، از چهار حقیقت سخن می‌گوید و آن‌گاه حقیقت «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ» را - که در باب نخست «قطره» ذکر شده - توضیح می‌دهد و در ادامه، در باب دوم مراتب «سُبْحَانَ اللَّهِ»، سپس در باب سوم مراتب «الْحَمْدُ لِلَّهِ» و در باب چهارم نیز مراتب

«الله اکبر» را بیان می‌کند و پس از آن تحت عنوان‌های «نقطه و نکته»، به «علم»‌هایی با موضوعات متفاوت می‌پردازد.

۱۰۵ ضمیمه قطره

زیر عنوان «رمز»‌ها و «علم»‌ها حقایق مطرح می‌شود که هر یک از آن‌ها به لحاظ ارزشی که دارند، می‌توانند موضوع رساله‌یی (مستقل) شوند. در آغاز، بعد از سلام و صلوات، در «علم» نخست از فضیلت رعایت نماز اول وقت و متوجه کعبه بودن به صورت خیال و این که رفتار مذکور چگونه اوهام و وسوسه‌های شیطانی را از بین می‌برد و تمام لطایف و حواس نمازگزار به چه نحوی فیض می‌برند، سخن می‌گوید.

رساله‌های یاد شده در عین حال که از ارکان ایمان بحث می‌کنند، به ایمان و علم و معرفت الله و ذکر هم می‌پردازند؛ لذا مطالعه آن‌ها نوعی عبادت است.

۱۱۵ حباب

این رساله‌ی مهم که دو ضمیمه به زبان‌های ترکی و عربی دارد، یکی از دو اثری‌ست که زمان دعوت استاد به آنکارا به مناسبت انتشار «خطوات سته» نوشته شد. دعوت مذکور برای تلطیف (و قدردانی از) استاد بود. در آن زمان که تحت تأثیر غلبه لشکر اسلام بر یونان، نشئه‌یی در مؤمنان ایجاد شده بود، استاد مشاهده می‌کرد که در آنکارا تفکر به غایت عجیب زندقه در حال نفوذ به افکار محکم مسلمانان و سم‌پاشی و تخریب آن است، و برخی محافل در این راستا در حال دسیسه‌چینی هستند.

سلام و صلوات آغازین این رساله بسیار با اهمیت است. یکی از خصوصیات فوق‌العاده مثنوی نوریه که نظیرش در هیچ اثر دیگری مشاهده نمی‌شود، برخورداری از طرز بیانی به غایت بلیغ است؛ تو گویی با یک حرکت انگشت، چند دستگاه در یک آن شروع به کار می‌کنند؛ هم‌چنان که پیش‌تر گفته شد، همواره امکان دارد که ذکر و ایمان و تفکر و علم را در این اثر در کنار هم یافت. مثلاً سلام و صلوات در این اثر فقط صورت ذکر را ندارد؛ مؤلف دست کم سه مرتبه‌ی معنایی به آن می‌دهد که می‌توان انکشاف ایمان را به‌واسطه آن مشاهده کرد؛ در